

ZAKLJUČNO POROČILO

O REZULTATIH OPRAVLJENEGA RAZISKOVALNEGA DELA NA PROJEKTU V OKVIRU CILJNEGA RAZISKOVALNEGA PROGRAMA (CRP) »KONKURENČNOST SLOVENIJE 2006 – 2013«

I. Predstavitev osnovnih podatkov raziskovalnega projekta

1. Naziv težišča v okviru CRP:

Družba znanja: izobraževanje, vzgoja, raziskave in razvoj

REPUBLIKA SLOVENIJA
NOSILEC JAVNEGA POOBLASTILA

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE, LJUBLJANA

2. Šifra projekta:

V5-0238

Prejeto: 15 -10- 2008

Šifra: 02/10

Pril.:

Šifra zadeve:

63113-327/08

Vrednost:

11

3. Naslov projekta:

Zapostavljeni spomin pokrajine - Prekmurska zgodovina kot primer spregleda lokalne zgodovine v učnem načrtu osnovnih in srednjih šol

3. Naslov projekta

3.1. Naslov projekta v slovenskem jeziku:

Zapostavljeni spomin pokrajine - Prekmurska zgodovina kot primer spregleda lokalne zgodovine v učnem načrtu osnovnih in srednjih šol

3.2. Naslov projekta v angleškem jeziku:

Neglected memory of a region - history of Prekmurje as an example of overlooked local history in curriculum of primary and secondary schools

4. Ključne besede projekta

4.1. Ključne besede projekta v slovenskem jeziku:

zgodovina, kultura, Slovenci, narod, tradicija, dediščina, Evropa

4.2. Ključne besede projekta v angleškem jeziku:

history, culture, Slovenes, nation, tradition, heritage, Europe

5. Naziv nosilne raziskovalne organizacije:

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU)

5.1. Seznam sodelujočih raziskovalnih organizacij (RO):

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU)

6. Sofinancer/sofinancerji:

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS)
Ministrstvo za šolstvo in šport

7. Šifra ter ime in priimek vodje projekta:

4305

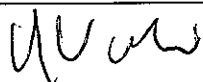
Andrej Vovko

15-10-2008

Datum: _____

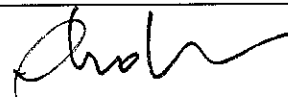
Podpis vodje projekta:

dr. Andrej Vovko

Podpis in žig izvajalca:

dr. Oto Luthar

II. Vsebinska struktura zaključnega poročila o rezultatih raziskovalnega projekta v okviru CRP

1. Cilji projekta:

1.1. Ali so bili cilji projekta doseženi?

- a) v celoti
 b) delno
 c) ne

Če b) in c), je potrebna utemeljitev.

Cilji projekta so bili doseženi in predstavljajo dobro podlago za podobne raziskave v prihodnje. Poleg tega kaže poudariti, da so sodelavci na podlagi dela na tem projektu veliku prispevali k oblikovanju skupine, ki se bo v naslednjih letih sistematično ukvarjala s preučevanjem prekmurske kulturne dediščine. V preteklem letu nam je namreč uspelo pridobiti dve mesti mladih raziskovalk, ki bosta v naslednjih štirih letih in pol naše delo nadaljevali. Če temu dodamo še vzpostavitev in skorajsnje odprtje Raziskovalne postaje ZRC SAZU Prekmurje, ki so si jo prav tako zamislili sodelavke in sodelavci tega projekta, pa rezultati CRP-a Pozabljeni spomin pokrajine še dodatno pridobijo na vrednosti.

1.2. Ali so se cilji projekta med raziskavo spremenili?

- a) da
 b) ne

Če so se, je potrebna utemeljitev:

V okviru ciljnega raziskovalnega projekta Zapostavljeni spomin pokrajine smo uspeli končati tudi Slovar stare knjižne prekmurščine, ki je zaradi kroničnega pomanjkanja denarja za temeljne in aplikativne projekte čakal na uresničitev že od prve polovice devetdesetih let prejšnjega stoletja.

Našo odločitev je obrestoval neverjeten sprejem slovarja tako pri strokovni kot pri običajni publiku, zato se pripravilja še tretja, popravljena izdaja.

2. Vsebinsko poročilo o realizaciji predloženega programa dela¹:

Z odobrenimi smo sredstvi uspeli dokončati pred desetimi leti začetni Slovar stare knjižne prekmurščine in v letu 2007 pripravili tudi drugo izdajo.

Slovar stare knjižne prekmurščine je tip zgodovinsko-narečnega slovarja. Delo zanj je prevzel prof. dr. Vilko Novak, priznani etnolog, literarni zgodovinar in jezikoslovec, predvsem pa odlični poznavalec stare prekmurske književnosti in njenega jezika. Izpisal je besede in besedne zveze iz 25 jezikovno, avtorsko in vsebinsko najznačilnejših del prekmurskih piscev 18. in 19. stoletja. Zastopani so vsi pomembni avtorji; v izbor je zajeta vsa tematika, ki jo je obravnavala starejša prekmurska literatura. Največ je verskih besedil (11), sledijo učbeniki in vzgojne knjige (8), nekaj besedil obravnava zgodovino (2) in ljudske običaje (1); izpisan je tudi časopis Prijatelj. Pripravo in redakcijo slovarja so dokončali sodelavci Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Slovar obsega 14.880 iztočnic in 2.407 podiztočnic.

Stara knjižna prekmurščina oz. prekmurščina se kot nadnarečni pokrajinski knjižni jezik ohranja v zasebnem sporazumevanju, kot obredni jezik pri evangeličanih ter kot publicistični in umetnostni jezik prekmurskih avtorjev. Glede na bogato knjižno izročilo in »arhaičnost« prekmurščine tako v oblikoslovju, skladnji in leksiki je naravno in nujno, da se ta ustvarjalnost in samobitnost prikaže v slovarju. Izdaja zgodovinsko-narečnega slovarja je pomembna za slovensko etimologijo, zgodovinsko slovnico ter primerjalnojezikoslovne in dialektološke raziskave.

Interdisciplinarno zasnovani ciljni raziskovalni projekt Zapostavljeni spomin pokrajine je združil skupino raziskovalk in raziskovalcev, ki se v okviru krovnega programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda dolgoročno ukvarjajo s procesi in pojavi, ki to dediščino sestavljajo, vplivajo na njen razvoj oz. jo ogrožajo. Zgodovinar, geograf, jezikoslovec, slovenistka, pisateljica in pesnik, novinarja, umetnostni zgodovinar in biologinja so si zadali nalogo, da oblikujejo vrsto vsebin, ki bi jih bilo mogoče smiselno vključiti v osnovnošolski in srednješolski pouk zgodovine, geografije in biologije. Pri tem smo se odločili, da bodo najbolj natančno obdelali tiste vsebine, ki vedno znova vzpostavljajo izrazito karikirano predstavo o pokrajini ob Muri. V ospredje zato stopajo sestavki kot: »nerazvita pokrajina«, »melanholija«, »ravnina«, »prekmurska gibanica«, »strpnost«, med izrazito zgodovinske teme pa uvrščamo tematizacijo mita o Mihalyju Hadiku, borcu proti Turkom, Prekmursko republiko, v drugi svetovni vojni izginulo Judovsko skupnost, Rotundo v Selu, Grad Grad, iskanje zlata na obalah Mure v času terezijanske dobe.

Temu smo priključili obravnavo najpomembnejših kulturnih spomenikov pokrajine (mlin na Muri) naravnih znamenitosti (Bukovniško jezero ...) običajev (Borova poroka oz. Borovo gostüvanje) in dejavnosti (lončarjenje). V nadaljevanju smo se lotili tudi nekaterih najpomembnejših družbenih procesov, med katerimi so nekateri že tradicionalni (izseljenstvo, sezonsko delo), do nekaterih pa je prišlo šele v času samostojne Slovenije oz. v času po vstopu v Evropsko skupnost (»Angleška kolonija« na Goričkem).

S pomočjo kolegice iz Biološkega inštituta Jovana Hadžija ZRC SAZU smo obdelali tudi najzanimivejše naravne znamenitosti Prekmurja, zato menimo, da so vsebine primerne

¹ Potrebno je napisati vsebinsko raziskovalno poročilo, kjer mora biti na kratko predstavljen program dela z raziskovalno hipotezo in metodološko-teoretičen opis raziskovanja pri njenem preverjanju ali zavračanju vključno s pridobljenimi rezultati projekta.

tudi za regionalni pouk spoznavanja narave in družbe. Na otrokom (in odraslim) prijazen način so namreč obdelani Murske mrtvice, Črna jelša, Plavček (žabica, ki v času parjenja spremni barvo), poplavni gozd, bučno olje in priprava znamenite tradicionalne jedi, ki sliši na ime »Ubita repa« oz Bujta repa.

Čisto na koncu pa smo si ogledali še etimologije nekaterih prekmurskih vasi in (obeh) mest in ugotovili, da ime Lendava po vsej verjetnosti izvira iz imena Ledava (reka, ki izvira v današnji Avstriji in se izteka v Muro, da prvi zapis po vsej verjetnosti sega v čas med 840-859, neizpodbitno pa ga je mogoče izslediti v dokumentih iz leta 891 (ad Lavenatam). S presenečenjem pa smo ugotovili tudi, da ime vasi Krog ne izvira iz nečesa kar poimenuje okroglaste oblike, temveč iz nečesa kar se nanaša na kopasto goro ...

Na podlagi zbranega gradiva nameravamo do konca leta 2008 pripraviti končno verzijo rokopisa, ki bo izšel v sodelovanju s murskosoboškim Vestnikom začetku leta 2008.

KAZALO:

- Uvod
- Oto Luthar: Strah pred nostalgijo
- 1. Mateja Ratej: Nerazvita pokrajina
- 2. Jasmina Litrop: Strpnost
- 3. Dušan Šarotar: Melanholija
- 4. Mateja Ratej: Izseljenstvo
- 5. Oto Luthar: Večjezičnost
- 6. Jasmina Litrop: Angleška kolonija?
- 7. Dušan Šarotar: Prekmurska republika
- 8. Janez Balažic: Rotunda v Selu
- 9. Mateja Ratej: Grad Grad na Goričkem (Grad Gornja Lendava)
- 10. Mateja Ratej: Mihály Hadik
- 11. Mateja Ratej: Judovsko pokopališče v Dolgi vasi pri Lendavi
- 12. Oto Luthar: Interkulturalnost
- 13. Jelka Pšajd: Lončarji
- 14. Jasmina Litrop: Diši po Prekmurju
- 15. Valerija Babij: Bujta repa – ubita pesa
- 16. Valerija Babij: Bučno olje
- 17. Goran Milošević: Prekmurska šunka
- 18. Miha Pavšek: Prekmurska gibanica
- 19. Miha Pavšek: Mlini na Muri
- 20. Miha Jeršek in Milan Bidovec: Zlato na Muri
- 21. Valerija Babij: Mrtvice
- 22. Jasmina Litrop: Bukovniško jezero
- 23. Valerija Babij: Poplavni gozd
- 24. Valerija Babij: Črna jelša
- 25. Valerija Babij: Plavček
- 26. Miha Pavšek: Štoklja
- 27. Jasmina Litrop: Borovo gostüvanje
- 28. Valentina Smej Novak: Vlado Kreslin
- 29. Oto Luthar: Tovarna Mura

Dodana bosta še zemljevid Prekmurja z vrisanimi kulturnimi spomeniki in Seznam rednih kulturnih prireditev v Prekmurju in priporočena gostišča, ki so znana po prekmurski kulinariki. Publikacija bo tudi ilustrirana in atraktivno grafično oblikovana. Tudi s tem

zadnjim segmentom bo pridobila na kakovosti.

Zbornik Prekmurje za začetnike je poljudnoznanstveni vodnik po tej slovenski regiji, ki bralcu predstavi njene kulturne, zgodovinske, naravne in duhovne značilnosti. Na le-teh slonijo stereotipne predstave o prebivalcih Prekmurja in življenju v njem. Zbornik spodbuja bralce, da stereotipov ne sprejemajo slepo, marveč da o njih premislijo, in sicer tako, da se s Prekmurjem neposredno soočijo – ga obiščejo in preučijo.

3. Izkoriščanje dobljenih rezultatov:

3.1. Kakšen je potencialni pomen² rezultatov vašega raziskovalnega projekta za:

- a) odkritje novih znanstvenih spoznanj;
- b) izpopolnitev oziroma razširitev metodološkega instrumentarija;
- c) razvoj svojega temeljnega raziskovanja;
- d) razvoj drugih temeljnih znanosti;
- e) razvoj novih tehnologij in drugih razvojnih raziskav.

3.2. Označite s katerimi družbeno-ekonomskimi cilji (po metodologiji OECD-ja) sovpadajo rezultati vašega raziskovalnega projekta:

- a) razvoj kmetijstva, gozdarstva in ribolova - Vključuje RR, ki je v osnovi namenjen razvoju in podpori teh dejavnosti;
- b) pospeševanje industrijskega razvoja - vključuje RR, ki v osnovi podpira razvoj industrije, vključno s proizvodnjo, gradbeništvom, prodajo na debelo in drobno, restavracijami in hoteli, bančništvom, zavarovalnicami in drugimi gospodarskimi dejavnostmi;
- c) proizvodnja in racionalna izraba energije - vključuje RR-dejavnosti, ki so v funkciji dobave, proizvodnje, hranjenja in distribucije vseh oblik energije. V to skupino je treba vključiti tudi RR vodnih virov in nuklearne energije;
- d) razvoj infrastrukture - Ta skupina vključuje dve podskupini:
 - transport in telekomunikacije - Vključen je RR, ki je usmerjen v izboljšavo in povečanje varnosti prometnih sistemov, vključno z varnostjo v prometu;
 - prostorsko planiranje mest in podeželja - Vključen je RR, ki se nanaša na skupno načrtovanje mest in podeželja, boljše pogoje bivanja in izboljšave v okolju;
- e) nadzor in skrb za okolje - Vključuje RR, ki je usmerjen v ohranjanje fizičnega okolja. Zajema onesnaževanje zraka, voda, zemlje in spodnjih slojev, onesnaženje zaradi hrupa, odlaganja trdnih odpadkov in sevanja. Razdeljen je v dve skupini:
- f) zdravstveno varstvo (z izjemo onesnaževanja) - Vključuje RR - programe, ki so usmerjeni v varstvo in izboljšanje človekovega zdravja;
- g) družbeni razvoj in storitve - Vključuje RR, ki se nanaša na družbene in kulturne probleme;
- h) splošni napredek znanja - Ta skupina zajema RR, ki prispeva k splošnemu napredku znanja in ga ne moremo pripisati določenim ciljem;
- i) obramba - Vključuje RR, ki se v osnovi izvaja v vojaške namene, ne glede na njegovo vsebino, ali na možnost posredne civilne uporabe. Vključuje tudi varstvo (obrambo) pred naravnimi nesrečami.

² Označite lahko več odgovorov.

3.3. Kateri so **neposredni rezultati** vašega raziskovalnega projekta glede na zgoraj označen potencialni pomen in razvojne cilje?

Z odobrenimi smo sredstvi uspeli dokončati pred desetimi leti začetni Slovar stare knjižne prekmurščine in tako v letu 2007 pripravili že drugo izdajo.

Izdelan (in razširjen) je rokopis in pripravljena grafična podoba (izdelava ilustracij in oblikovanje) publikacije Prekmurje za začetnike. Dodani elementi (zemljevid Prekmurja z vrisanimi priporočenimi gostišči (priložen seznam) in kulturnimi spomeniki in Seznam rednih kulturnih prireditev v Prekmurju) pomenijo večjo odmevnost.

S pričetkom dela Raziskovalne postaje ZRC SAZU na Petanjcih pa bomo z začetim sistematičnim preučevanjem kulturne dediščine Prekmurje lahko nadaljevali, naši rezultati pa bodo predstavljali obsežen nabor tem, ki jih bo mogoče vključevati v osnovnošolski in srednješolski učni program zgodovine, geografije, slovenskega jezika sociologije in biologije.

3.4. Kakšni so lahko **dolgoročni rezultati** vašega raziskovalnega projekta glede na zgoraj označen potencialni pomen in razvojne cilje?

Izid publikacije bomo povezali z začetkom dela RP in nagovorom vseh osnovnih in srednjih šol v regiji in tudi širše ter v sodelovanju z učiteljicami in učitelji ter profesoriciami in profesorji identificirati tiste vsebine, ki jih je mogoče vključiti v pouk o prekmurski preteklosti, navadah Prekmurcev in kulturnih znamenitostih, jeziku itd.

Pri tem bomo glede na zastopanost raziskovane teme v aktualnih in starejših učbenikih pripravili dopolnilna gradiva, ki bodo dostopna v elektronskih objavah (internetna objava). Glede na odzivnost ciljne publike je odvisno tudi nadaljevanje oz. nadgradnja začete delo, ki ga omogočajo že zbrani podatki, ki pa jih v tej fazi dela zaradi dogovorjenega koncepta nismo upoštevali.

Tudi zato v nadaljevanju dela predvidevamo razširitev z vključevanjem raziskovalk in raziskovalcev s področja arheologije, narodopisja, glasbenega narodopisja in antropologije.

3.5. Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

- a) v domačih znanstvenih krogih;
- b) v mednarodnih znanstvenih krogih;
- c) pri domačih uporabnikih;
- d) pri mednarodnih uporabnikih.

3.6. Kdo (poleg sofinancerjev) že izraža interes po vaših spoznanjih oziroma rezultatih?

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija
Krajinski park Goričko
RR agencija Mura
Pokrajinski muzej v Murski Soboti
Pokrajinska knjižnica v Murski Soboti

3.7. Število diplomantov, magistrrov in doktorjev, ki so zaključili študij z vključenostjo v raziskovalni projekt?

5

4. Sodelovanje z tujimi partnerji:

4.1. Navedite število in obliko formalnega raziskovalnega sodelovanja s tujimi raziskovalnimi inštitucijami.

Redno sodelujemo z kolegicami in kolegi iz kulturnega centra Pavlova hiša v predmestju avstrijske Radgone. Počastitev Keplerjevega bivanja na Petanjcih smo organizirali skupaj z Johannes Kepler Universitae iz Linza, pri načrtovanju in izvedbi nekaterih drugih dogodkov pa so sodelovali tudi kolegi in kolegice Avstrijske akademije znanosti.

4.2. Kakšni so rezultati tovrstnega sodelovanja?

(2005) Postavitev spominskega obeležja Johannes u Keplerju, (2007) skupni doktorski seminar v Moravskih toplicah.

5. Bibliografski rezultati³ :

Za vodjo projekta in ostale raziskovalce v projektni skupini priložite bibliografske izpise za obdobje zadnjih treh let iz COBISS-a) oz. za medicinske vede iz Inštituta za biomedicinsko informatiko. Na bibliografskih izpisih označite tista dela, ki so nastala v okviru pričujočega projekta.

³ Bibliografijo raziskovalcev si lahko natisnete sami iz spletne strani:<http://www.izum.si/>

6. Druge reference⁴ vodje projekta in ostalih raziskovalcev, ki izhajajo iz raziskovalnega projekta:

Ustanovitev raziskovalne postaje Prekmurje na Petanjcih ZRC SAZU

⁴ Navedite tudi druge raziskovalne rezultate iz obdobja financiranja vašega projekta, ki niso zajeti v bibliografske izpise, zlasti pa tiste, ki se nanašajo na prenos znanja in tehnologije. Navedite tudi podatke o vseh javnih in drugih predstavitvah projekta in njegovih rezultatih vključno s predstavitvami, ki so bile organizirane izključno za naročnika/naročnike projekta.

Prejeto: 21-10-2008	S. z.: OMD
Šifra zadeve: 63113-327/2006	Pril.:
	Vrednost:

POVZETEK CRP projekt V5-0238

1. Naslov:

Zapostavljeni spomin pokrajine - Prekmurska zgodovina kot primer spregleda lokalne zgodovine v učnem načrtu osnovnih in srednjih šol

2. Odgovorni nosilec:

Dr. Andrej Vovko

3. Sodelavci:

- dr. Valerija Babij
- dr. Oto Luthar
- ddr. Igor Grdina
- mag. Miha Pavšek
- dr. Mateja Ratej
- dr. Andreja Žele
- Alenka Lap

4. Čas trajanja: 2003–2006

5. Cilji raziskave:

Izid monografije

Slovar stare knjižne prekmurščine, Založba ZRC, 2006, 947 str., 17,5 × 24,5 cm, trda vezava, ISBN 961-6568-60-4.

Prekmurje za začetnike (v pripravi), predviden izid pomlad 2009.

6. Kratak opis metodologije:

Glede na sodelovanje družboslovcev, humanistov in naravoslovcev je metodologija zajela terensko zbiranje podatkov (intervjuji o kulturni in naravni dediščini pokrajine), pregled in analizo že obstoječih objav. Opravljena je bila primerjava in izdelana metodologija izbire tem.

7. Kratak opis rezultatov raziskave:

Interdisciplinarno zasnovani ciljni raziskovalni projekt *Zapostavljeni spomin pokrajine* je združil skupino raziskovalk in raziskovalcev, ki se v okviru krovnega programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda dolgoročno ukvarjajo s procesi in pojavi, ki to dediščino sestavljajo, vplivajo na njen razvoj oz. jo ogrožajo.

Prvi rezultat je dokončanje *Slovarja stare knjižne prekmurščine* (zgodovinsko-narečni slovar), ki ga je začel prof. dr. Vilko Novak, priznani etnolog, literarni zgodovinar in jezikoslovec, predvsem pa odlični poznavalec stare prekmurske književnosti in njenega jezika. Pripravo in redakcijo slovarja so dokončali sodelavci Inštituta za

slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Slovar obsega 14.880 iztočnic in 2.407 podiztočnic.

Stara knjižna prekmurščina oz. prekmurščina se kot nadnarečni pokrajinski knjižni jezik ohranja v zasebnem sporazumevanju, kot obredni jezik pri evangeličanih ter kot publicistični in umetnostni jezik prekmurskih avtorjev.

Zgodovinarke in zgodovinar, geograf, jezikoslovec, slovenistke, pisateljica in pesnik, novinarja, umetnostni zgodovinar in biologinja so si zadali nalogo, da oblikujejo vrsto vsebin, ki bi jih bilo mogoče smiselno vključiti v osnovnošolski in srednješolski pouk zgodovine, geografije in biologije. Pri tem smo se odločili, da bodo najbolj natančno obdelali tiste vsebine, ki vedno znova vzpostavljajo izrazito karikirano predstavo o pokrajini ob Muri. V ospredje zato stopajo sestavki kot: »nerazvita pokrajina«, »melanholija«, »ravnina«, »prekmurska gibanica«, »strpnost«, med izrazito zgodovinske teme pa uvrščamo tematizacijo mita o Mihalyju Hadiku, borcu proti Turkom, Prekmursko republiko, v drugi svetovni vojni izginulo Judovsko skupnost, Rotundo v Selu, Grad Grad, iskanje zlata na obalah Mure v času terezijanske dobe.

Temu smo priključili obravnavo najpomembnejših kulturnih spomenikov pokrajine (mlin na Muri) naravnih znamenitosti (Bukovniško jezero ...) običajev (Borova poroka oz. Borovo gostüvanje) in dejavnosti (lončarjenje). V nadaljevanju smo se lotili tudi nekaterih najpomembnejših družbenih procesov, med katerimi so nekateri že tradicionalni (izseljenstvo, sezonsko delo), do nekaterih pa je prišlo šele v času samostojne Slovenije oz. v času po vstopu v Evropsko skupnost (»Angleška kolonija« na Goričkem).

Ker pa se je v času trajanja projekta ustanovila na Petanjcih tudi Raziskovalna postaja ZRC SAZU, smo se tik pred objavo odločili, da bomo znotraj raziskovalnega dela že pripravljene rokopise še dopolnili z vsebinami, za katere je posebej velik interes izkazala tudi lokalna skupnost.

8. Morebitna objava oz. Publikacija rezultatov raziskave:

Slovar stare knjižne prekmurščine, Založba ZRC,
2006, 947 str., 17,5 × 24,5 cm, trda vezava, ISBN 961-6568-60-4.

Prekmurje za začetnike (v pripravi), predviden izid pomlad 2009.

SUMMARY

1. Project title:

Neglected memory of a region - history of Prekmurje as an example of overlooked local history in curriculum of primary and secondary schools

2. Principal Researcher:

Dr. Andrej Vovko

3. Research Team:

- dr. Valerija Babij
- dr. Oto Luthar
- ddr. Igor Grdina
- mag. Miha Pavšek
- dr. Mateja Ratej
- dr. Andreja Žele
- Alenka Lap

4. Period: 2003–2006

5. Project Goals:

Publication of a monograph

Slovar stare knjižne prekmurščine (Dictionary of Old Literary Prekmurian), ZRC Publishing, 2006, 947 p., 17,5 × 24,5 cm, hard cover, ISBN 961-6568-60-4.

Prekmurje za začetnike (Prekmurje for Beginners) (in preparation), expected date of publication, spring 2009.

6. Methodology:

Considering the fact that the project brings together the work of researchers in the fields of social sciences, humanities and natural sciences, the research methodology comprises collecting material on the field (interviews on cultural and natural heritage of the region), an overview and analysis of existing scientific investigations. A comparison of themes has been conducted and theme-selection methodology designed.

7. Results:

The target research project, *Neglected Memory of a Region*, was conceived as an interdisciplinary project. Thus it brought together a group of researchers who are conducting, within the framework of the *Natural and Cultural History of the Slovene Nation* project, long-term analyses of the processes and phenomena that constitute Slovenian heritage, influence its development and/or present a potential threat to its development.

The first result is the completion of the *Dictionary of Old Literary Prekmurian* (historical-dialectal dictionary), the work on which was first initiated by Prof. Dr. Vilko Novak, a renowned ethnologist, literary historian and linguist, and, most of all, an unrivalled connoisseur of old Prekmurje literature and language. The preparation and finalisation of the dictionary was completed by the researchers from the Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language, SRC SASA. The dictionary comprises 14,880 entries and 2,407 sub-entries.

Old literary Prekmurian, i.e. Prekmurian, is today preserved as a supra-dialectal regional literary language in private communication, as a ritual evangelic language and as an art and publication language used by authors from Prekmurje.

Historians, a geographer, a linguist, slovenists, a writer and a poet, journalists, an art historian and a biologist embarked on a mission to define a set of themes that would make a meaningful contribution to the primary and secondary school curricula (for history, geography and biology courses). To that effect, the group has decided to most thoroughly examine the themes that recurrently impose explicitly stereotypic images of the region along the Mura River. These impositions bring to the fore images, such as, “undeveloped region,” “melancholy,” “the plain,” “prekmurska gibanica (Prekmurje cake),” “tolerance.” Among the historic themes, in particular, feature the thematisation of the myth about Mihaly Hadik, a fighter against the Turks, the Rotunda in Selo, the Grad castle and gold mining on the embankments of Mura during the Theresian period.

These themes have been enriched by thematisations of the most important cultural monuments in the region (the Mura mill), natural sights (Bukovnica lake, ...), customs (Borovo gostüvanje, Borov wedding) and activities (pottery). Additionally, the group has undertaken the research of some of the most important social processes, among which some are already traditional (emigration, seasonal work), while others have only started after the independence of Slovenia or after the accession to the EU (e.g., the “English colony” in Goričko).

During the course of the project, a new SRC SASA Research Station has been established in Petanjci: shortly before the publication this necessitated the decision to include into the prepared manuscript themes that clearly arouse significant interest among the local population.

8. Project Related Publication:

Slovar stare knjižne prekmurščine (Dictionary of Old Literary Prekmurian), ZRC Publishing, 2006, 947 p., 17.5 × 24.5 cm, hard cover, ISBN 961-6568-60-4.

Prekmurje za začetnike (Prekmurje for Beginners) (in preparation), expected date of publication, spring 2009.